

II. A zalaszentgróti Járési Könyvtár története.

A könyvtár alapítójáról, fejlődéséről, működéséről folyó adatai, főbb eseményei.

Zalaszentgróton a könyvtár alapításáról az első adat 1843-ból maradt fenn. Alapítója Deák Ferenc politikus, jogtudós, a MTA tagja. E könyvtár Kaszinó néven működött hosszú időn át.

1912-ben a Katolikus Legénykör tagjai hoztak létre könyvtárat a mai Széchenyi utcában. A könyvtár 170 kötet könyvvvel rendelkezett. Könyvtárosai Biró Horváth Márton, Tavaszi Vilmos és Horváth Lajos. A könyvtárnak mindazon személyek tagjai lehettek akik a tagsági díjat, 20 fillért befizették. 1916-ban tagok hiányában ez a könyvtár megszűnt. Állományát szóthordták.

Az Ipartestület tagjai 1901-ben szerveztek könyvtárat, a mai Vörös Csillag utcában egy magánlakásban. Deák Ferenc által alapított Kaszinó könyvtár megmaradt állományát vette át, 120 kötetet. Az állománygyarapítást részben a helyi nyomdából, részben a Központi Antikváriumból vásárolt könyvek szolgálták.

A könyvtár vezetője először Venszli Lajos volt, 1922-ben Novák László lett a könyvtáros, majd őt Benkő Lajos váltotta fel.

A könyvtár elhelyezését Nagy Kálmán vendéglős biztosította saját házában, ami egyben az Ipartestület helyét és a játék - szórakozási lehetőséget is magába foglalta.

1926 - 1933 között Kovács Dezső és Horváth Lajos vezették a könyvtárat. A kölcsönzött könyvekért 2 fillért fizettek az olvasók. 1928-ban elkészült az Ipartestület új épülete, ebben kapott helyet a könyvtár.

A könyvállomány gyarapítása érdekében különböző rendezvényeket tartottak, melyek bevételei lehetővé tették, hogy újabb és újabb könyveket vásároljanak az olvasók részére. Ebben az időben kb. 1.100 kötet könyvvvel rendelkezett az Ipartestület könyvtára. A 3 - 4 fős napilap pedig biztosította a mindennapi eseményekről való tájékozódást.

Kölcsönzés szerdai - pénteki - vasárnapi napokon történt. A könyvtárnak 180 beiratkozott olvasója volt. A látogatottsága és a kölcsönzött kötetek száma az akkori 2.400 lakosu községhez mérten jelentősnek volt mondható.

A könyvtárnak a nyilasuralom előtt - mivel az Ipartestület fel-

osztása várható volt és a könyvtár helyiségét a lengyel internálótábor katonai parancsnoksága vette igényben - szükségből Kovács Dezső egykori könyvtáros adott helyet.

A háboru után 1947-ben megalakult a volt Ipartestület épületében a MADISZ. Kovács Dezső a háboru folyamán megmaradt kb. 1.000 kötet könyvet e szervezetnek adta át.

Az újonnan alakult könyvtárnak a Kommunista Párt 500 kötet könyvet adott ajándékba, ebben Gorkij és más szovjet írók művei voltak. A könyvtárosi teendőket Fejes Margit végezte.

E könyvtár 1950-ben népkönyvtárrá, 1953-ban községi könyvtárrá lett átszervezve, amely a járási könyvtár megalakulásáig működött.

A könyvtár története, fejlődése 1954-től napjainkig.

a./ Járási Könyvtár megalakulása.

Zalaszentgróton a könyv, mint a művelődés legfontosabb eszköze, a felszabadulás után az 1950-es évek elejétől vált közkinccsé. A különböző területeken működő kisebb egységű részkönyvtárak összevonására való törekvés csak részeredményeket hozott, a fennálló problémát nem tudta megoldani. A különböző szervezetek által fenntartott könyvtárak csak jóval később kerültek egységes kezelésbe, vagy egyáltalán nem is kerültek.

A fennálló probléma megoldására a fordulópontot az 1952. május 14-én megjelent 2042/13/1952. /V.14/ MT. sz. határozata és a 8420-2-33/1952. /V.14./ Népm. Minisztérium sz. utasítása jelentette. A minisztertanácsi határozat V. pontja kimondja, hogy:

„1952 év végéig minden megyében a megyei tanács intézményeként a megyei és 1952-től kezdődően 1954 év végéig minden járásban a járási tanács intézményeként járási könyvtárat kell szervezni...”

A fenti határozat nyomán 1953-ban létrejött Zalaszentgróton egy önálló községi könyvtár. 1955. január 1-én a lenti járási könyvtárat meg kellett szüntetni, mivel az ottani járási tanács nem biztosította a könyvtár elhelyezését. E könyvtár megszüntetése után Lentiben 1 fővel önálló községi könyvtár működött, a másik létszámának átcsoportosításával pedig megnyitották a zalaszentgróti járási könyvtárat.

b./ Könyvtár elhelyezése, berendezése.

c./ Feladata, személyi ellátottsága.

A járási könyvtár 1955 január 15-én alakult meg, a kölcsönző munkáját pedig február 15-én kezdte meg. A könyvtár egy régi szállodából, az un. Korona Szállodából kialakított kultúrházban kapott elhelyezést. Mindössze két helyiségből állt a frissen alakult járási könyvtár, az egyik, a kisebb szoba a kölcsönzés lebonyolítására, a másik pedig letéti raktárnak lett használva, amely 20 m² alapterületű volt.

A könyvtár a szükséges berendezését, batorzatát a megszüntetett lenti könyvtártól kapta. A kölcsönző helyiség kis alapterülete /17 m²/ nehezítette a könyvtárosok munkáját.

Az átszervezés után két fő feladatot kellett megoldaniuk: a könyv-

téri forgalom emelését helyben és a járás könyvtéri hálózatának átvételét a megyei könyvtártól. Ezzel párhuzamosan ki kellett alakítani a helyes és szabályos könyvtári adminisztrációt. A politikai irányítóját a Járási Tanács Népművelési Csoportjától kapta, munkájukat szoros együttműködés jellemezte. Fontos szerepet kapott és játszott a könyvtár propagandamunkája, melynek fő feladatául szabták a mezőgazdaság szocialista átszervezésének népszerűsítését. E célt kiállítások szervezésével, valamint mezőgazdasági szakkönyvek propagálásával igyekeztek elérni.

A beindulásakor a Járási könyvtár segítségét pozitív hozzáállás jellemezte a zalaszentgróti lakosság és a társadalmi szervek részéről. Az olvasók létszámának emelésében, a forgalom növekedésében nagy segítséget nyújtottak a diákok, akik megszervezték és folyamatosá tették a könyvtári diákgyeleket is. 1955. augusztus 10-i tanácsülésen mozgalmat indítottak a könyvtári propaganda mind hatékonyabbá tétele érdekében, a felnőtt olvasók létszámának emeléséért. A mozgalom során diákok, családok könyvek ajándékozásával gyarapították a könyvtár gyűjteményét. Az olvasó toborzásban versenyt hirdettek, melyet 1955. október 26-án értékelték, győztese Tenkey József lett, jutalma: Kolozsvári Grandpierre Emil a Csillagszemű c. könyv lett.

Az év végi felmérések és a Zala Megyei Könyvtár által folytatott ellenőrzések eredményeként megállapítható volt, hogy a járási könyvtár alapvető feladatainak eleget tett.

A környező községi tanácsok hozzáállása a könyvtári ügyhöz megoszlott a közömbösség és a pozitív hozzáállás között. A közömbös, nemtörődöm hozzáállás abban jutott kifejezésre, hogy több tanács nem törődött a könyvtárak nem megfelelő elhelyezésével, nem kérték számon a népkönyvtáros munkáját, egyszóval a tanácsok nem váltak igazi gazdáivá a könyvtáraknak.

A járási könyvtár továbbfejlődését akadályozta a nem megfelelő kölcsönzőhelyiség és olvasóterem nemléte, a hiányzó harmadik munkaerő, valamint a könyvtárfejlesztés hiánya a tanácsok községfejlesztési terveiből.

Összegezve, a járási könyvtár munkáját a megalakulás pillanatától kezdve az anyagi nehézségekkel való küzdés, a nem megfelelő elhelyezés okozta hátrányok elleni harc, a kis példányszámu könyvtár gyűjtemény, kevés olvasó, a 3. munkaerő hiánya, hatékony a kitűzött célnak megfelelő munkavégzés és módszer-keresés jellemezte.

A könyvtárak helyzetét még súlyosbította az 1956-os ellenforradalom pusztítása, ami semmit sem kímélve, ami építő jellegű, az új magyar társadalom által létrehozott pozitív eredmény volt, így küztük a nagy erőfeszítéssel, nagy anyagi-szellemi befektetéssel elért gyermekcipőben járó könyvtárhálózatot is többségében elpusztította. A járás területén az alábbi helyeken égettek el könyveket: Batyk, Csáfordalsóhely, Egeraracsa, Gyülevész, Kehida, Kustány, Zalabér, Zalacsény, Zalaszentlászló, Zalaapáti, Túrje.

E barbár tevékenységtől sikerült megmenteni a járási könyvtár állományát, mert a kulturház épületében lakók megakadályozták a gyújtogatást és a könyvek elhurcolását.

A járás területén az anyagi veszteség mellett érezhetően jelentkezett az ellenforradalom eszmei sikon végzett pusztítása, mely jelentkezett a járási könyvtár munkájának eredményességén is. A szellemi zűrzavar ami 1956 őszén alakult ki még 1957 végén is éreztette hatását. Rengeteg olvasó elmaradt, amit megfelelő propagandával, türelmes munkával kellett visszahódítani a sötétségtől az olvasás, a művelődés számára.

A pesti problémákat pillanatnyilag az is nehezítette, hogy a könyvtár vezetője Papp István 3 hónapos katonai szolgálatra vonult be, leszerelése után hamarosan, 1956 augusztus 15-én Budapestre, a Pest megyei Könyvtárba helyezték át. A könyvtár új igazgatója Csöglei Józsefné lett főiskolai végzettséggel, munkáját nagy szorgalommal és hozzáértéssel végezte.

1958-tól kezdődően fokozatosan lendult fel a könyvtár munkája. Annak ellenére, hogy nem oldódott még meg a könyvtár elhelyezési és létszám problémája mégis jelentős eredményeket értek el.

1959. június 1-én a községi tanács volt épületébe költözött a könyvtár, ezzel megszűnt a krónikus helyhiány, ami már nyomasztóan hatott a könyvtár munkájára. Pl. a könyvtár első helyén a két kis tereben közel 6000 kötet volt felhalmozva, szó szerint, mert már a polcokon nem fért el a könyvállomány, ott ahol ezelőtt a népkönyvtár működött 800 kötettel. Az épületben egy nagy és egy kisebb helyiség lett a könyvtár tulajdona, amely az eddig jellemző helyproblémát felszámolta. Az átköltözést társadalmi munkával, a diákok segítségével oldották meg. A könyvtár butorigényeit a Művelődési Minisztérium segítségével oldották meg, 15.700 Ft értékben vásároltak könyvállvé-

nyokat és olvasótermi berendezéseket. Az olvasóterem megnyitására csak 1960-ban került sor, mivel a butorokat az IFÉRT csak 1959 végén szállította.

A zalaszentgróti járás területén 1959 végére 36 népkönyvtár működött. A járás székhelyén 11 szakszervezeti könyvtár volt. Ezek a számok azt mutatják, hogy akkor a lakosság könyvtárakkal való ellátása megfelelő volt.

A járási könyvtár olvasóinak a száma 905 fő, a népkönyvtárak olvasóinak a száma pedig 3158 fő volt, a munkásolvasók száma megkétszereződött.

1959-ben 2 főfoglalkozású könyvtáros dolgozott a járási könyvtárban.

Helyiségek száma: 2.

Alapterület: 45 m², ebből a kölcsönzőhelyiség alapterülete 20 m²
a raktárhelyiség alapterülete 25 m².

A raktári polcok hossza 152 m.

A könyvtári épület beépített léptere 180 m³.

A járási könyvtár olvasóinak száma 1960 végére 1191 fő volt. Ez azt jelentette, hogy a község lakóinak 26 %-a olvasó volt.

A járás népkönyvtáraiban az olvasók száma 3506 fő, ami a járási lakosság 12.9 %-át jelentette.

1960-ban 2 főfoglalkozású könyvtáros és

1 mellékfoglalkozású könyvtáros dolgozott a könyvtárban.

A kölcsönzési napok száma havonta 24 nap.

A könyvtár fő feladatait a művelődéspolitikai irányelvek határozták meg:

- emelni a dolgozó nép műveltségi színvonalát
- harcolni a burzsu eszmék maradványai ellen
- az emberek tudatának átformálása, a sokoldalú marxista világnézet kialakítása.

A járásban 13 községi könyvtár és 22 könyvkölcsönző működött. A könyvkölcsönzők közül 11 művelődési otthonban, 10 egyéb helyiségben és 1 önálló helyiségben volt elhelyezve. A hálózati munkában a szervező könyvtáros hiánya nagyon éreztette hatását, munkakörét a meglévő személyi állomány megosztva végezte. A 13 községi és a 22 könyvkölcsönző vezetői közül 22 pedagógus, 6 adminisztratív dolgozó, 3 tisz paraszt, 2 védőnő és 2 htb. volt.

1968-tól a járási könyvtár módszertanos állása is betöltésre került. Így a járás területén működő könyvtárak szakmai, módszertani irá-

nyitása és ellenőrzése is megoldódott. Különösen fontos a szakmai irányítás, mert a községi könyvtárakban alig van szakképzett könyvtáros.

A járási könyvtár figyelemmel kíséri és segíti a községi könyvtárak állománygyarapító tevékenységét. A rendelő jegyzékeket beküldik a járási könyvtárba és itt felülvizsgálják a rendeléseket.

Az eseménynaptárakat és a folyóiratok egy részét is a járási könyvtár rendeli meg.

A községi könyvtárak letéti anyaggal történő ellátásáról a járási könyvtár gondoskodik. A letéti állomány szerzeményezésére már nincs keret, csak a meglévő letéti állományt cserélik a letéti könyvtárak között.

Segítséget nyújt a könyvtár a raktári rend kialakításában is.

Iró-olvasó találkozók, különféle rendezvények lebonyolításában is a járási könyvtár nyújt segítséget a hozzátartozó községi könyvtáraknak. Nagyobb községekben rendszeresen tartanak gyermekfoglalkozásokat. Ezek levezetésében is részt vesz a szervezőkönyvtáros.

A községi könyvtárak könyvállományának a leltározásánál a járási könyvtár mindig segít, az elavult könyvek törlését is elvégzik.

A könyvtárosok szakmai továbbképzéséről a járási könyvtár gondoskodik. Alapfoku továbbképzéseket tartanak a szakképzetlen könyvtárosok részére.

Az ifjúsági könyvtár 1966. március 8-án nyílt meg a Vörös Csillag uton. A járási könyvtár zsufolt elhelyezése és a gyermek olvasókkal történő differenciált nevelőmunka zavartalansága érdekében lett létrehozva ez az intézmény.

A tárgyi feltételek biztosítása után gondosan össze lett válogatva a könyvtár könyvállománya, kézikönyvtári anyaga. Könyvállománya 2.200 kötet volt. Olvasóinak száma a III. negyedév végére 359 fiatal volt. Gyermekfoglalkozásokat szerveztek, melyet minden csütörtökön és vasárnap tartottak. A foglalkozások anyaga változatosak, életkori sajátosságuknak megfelelően mese, könyvismertetés, diafilm vetítés, játék volt műsorán. Az iskola uttörő csapatával, az Őrsőkön keresztül aktív hálózat lett kiépítve.

Az újonnan épült Művelődési házba 1970-ben költözött át a járási könyvtár, ahol megfelelő elhelyezést és korszerű berendezést kapott. Az új művelődési ház a korszerű építési elvek szerint készült, a jelen kor igényeit kielégítve. A járási könyvtár megérdemelten kapta az őt megillető helyet az új létesítményben. A könyvtár mivel a

művelődési ház szerves része, tervét és kivitelezését a szűkitett programnak megfelelően tervezték és építették. Az előtérben kapott elhelyezést a ruhatár, a büfé, kiállítási terem, illetve innét nyílnak a fontosabb irodák, termek. A ruhatár után következik a könyvtár bejárati ajtója. Az új könyvtár jelenleg 7 helyiségből áll, alapterülete 499 m².

A bejárat mellett van elhelyezve a hírlapállvány. Ferde elhelyezést biztosító folyóiratállványt vásárolt a könyvtár, mivel ez biztosítja a legjobb elhelyezést, a legjobb szemléltetést és legtetszetősebb benyomást adja. Az állvány folytatásaént van elhelyezve a kölcsönzőpult.

A bejárati ajtótól balra található a kézikönyvtári állomány fémvázas, szabályozható állványai. A kézikönyvtárat a szabadpolcos tértől a lapozgató asztalai, fotelei választják el.

A könyvkiválasztó övezet a járási könyvtár legfontosabb, legtágasabb része. Itt hagyományos fapolcokon van elhelyezve a könyvállomány.

A kölcsönzőpult és a hírlapállvány után következik a könyvtárigazgató irodájának a bejárati ajtója, közvetlenül utána pedig a munkaszoba.

A munkaszoba bejárata és az ablak között van elhelyezve a zenei sarkok és a katalógusszerkevény. A szolgálati helyiségben nyert elhelyezést a tápraktár, melynek egy része letéti állomány, a másik része pedig szolgálati segédkönyvtár.

A könyvtárigazgató irodájában van a helyismereti gyűjtemény.

Függönyök, szőnyegek, képek, növények teszik esztétikussá az egész könyvtárat.

A könyvtár raktára a művelődési ház alagsorában kapott helyet, ahol a letéti állomány egy része és a bekötött folyóiratok vannak elhelyezve.

A gyermekkönyvtár 1971-ben a régi felnőtt könyvtár helyébe költözött, az előzőhöz képest itt tágasabb elhelyezést kapott.

A gyermekolvasók részére itt már olvasósarkot is tudtak kialakítani. Néhány év alatt a megnövekedett igények miatt ez is szűkösnek bizonyult. Az anyagi feltételek lehetővé tették, hogy a felnőtt könyvtár mellé új gyermekkönyvtárat alakítsanak ki. Ez szorosan kapcsolódik a járási könyvtárhoz, melyet két oldalról is meglehet közelíteni, a felnőtt könyvtárból nyíló ajtón, valamint kívülről is egy önálló külső bejárati ajtón.

A gyermekkönyvtár 1976 áprilisába költözött át az újonnan elkészült helyiségbe, amely kialakítása és berendezése 700.000 Ft-ba került.

A gyermekkönyvtár így végre megkapta az őt megillető helyet. A tágas világos elhelyezést és berendelési tárgyakként a legmodernebb butorokkal MARABONA típusú könyvtári berendezéssel van ellátva. Nemcsak berendelése színes és derűs, hanem könyvállománya és gazdag folyóirat-gyűjteménye lehetővé teszi a tudás és műveltség gyarapítását.

A járási könyvtár 1975-ben ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. 1955-ben egy helyiségben két könyvtáros látta el a helyi és járási feladatokat. A 225 olvasó 2237 kötetből „válogathatott”. Az eltelt két évtized alatt rendszeres fejlődés jellemezte a könyvtár munkáját.

Megoldódott a könyvtár korszerű elhelyezése, 1966-ban gyermekkönyvtár létesült, kialakult a könyvtár törzsállománya, számottevő zenei és folyóirat-gyűjteményt hoztak létre.

A sokrétű könyvtári munkát már öt könyvtáros látja el.

A felnőtt könyvtár dolgozóinak, 4 főnek közép és felsőfoku könyvtárosi képesítése van. A gyermekkönyvtár dolgozója alacsonyabb képesítéssel rendelkezik. Mint láthatjuk a megfelelő anyagi feltételek háttérénak egy olyan magas szintű személyi feltétellel amit Magyarországon csak nagyon kevés járási könyvtár mondhat magáénak. A két feltétel jó és hozzáértő kihasználásával nagyon jó eredményeket értek és érhetnek is el a könyvtár dolgozói.

A helyi munkán kívül 32 könyvtár módszertani irányítását is elvégzik. A könyvállomány 30.000-re gyarapodott. A könyvtár hatóköre egyre bővült, kialakult a törzsolvató-gárda.

1975-ben a könyvtár részt vett a „Kiváló Könyvtár” pályázaton, ahol minisztériumi dícsőretben részesült.

Beneveztek az „Olvasó Munkásért” pályázatra is, ahol a könyvtár országos harmadik helyezést, Csögleiné és Szabóné egyéni pályázattal országos 2., illetve 3. helyezést ért el.

d./ A könyvtár állománya, gyűjtőköre, raktározása.

A zalaszentgróti Járási Könyvtár, mint már az eddigiekből is kiderült, számos könyvvel rendelkezik: megtalálhatók a régi, új, szépirodalmi, tudományos, hazai és külföldi művek. A könyvtár hírlapo-

kat, folyóiratokat, diafilmeket tartalmaz. A felsoroltak összessége alkotja a zalaszentgróti könyvtár állományát, amely mint minden könyvtár esetében sohasem kész, lefejezett, hanem a folyamatosan megjelenő irodalmi alkotások arra készítetik a könyvtárosokat, hogy folyamatosan újabb termékekkel bővítsék, egészítsék ki a meglevőket, vagyis a könyvtár állományát gyarapítsák.

Az új könyvek megrendelésének folyamata a következő: a könyvtár igazgatója a megkapott tájékoztatás alapján megjelöli a megrendelésre kerülő műveket, majd átadja a feldolgozónak véleményezés céljából. Mikor ez megtörtént az olvasószolgálatos az olvasói igényeknek megfelelően módosítást eszközöl a megrendelésen.

„Az irodalmi termelés mai méretei mellett egy könyvtár nem szerezhethet meg minden művet. Ehhez sem a pénz, sem a hely, sem a személyzet nem elegendő. Minden könyvtár válogat.”⁶ A közművelődési könyvtárak mivel általános gyűjtőkörűek, minden ismeretág területén gyűjtik az irodalmat, de egyik sem törekedhet teljességre, részletességre. Ennek az az oka, hogy a fentebb említett tényezők korlátozott könyvvásárlási keret, valamint a raktározási lehetőség szelektálásra kényszeríti a könyvtárat.

A válogatás leglényegesebb szempontjai a következők:

- értékes könyv legyen
- igazodjon az olvasók szükségleteihez, ízléséhez
- időszerű legyen.

Ezen elvek alapján a könyvtárnak eltérő követelményeknek kell egy időben eleget tennie. A művek beszerzését a könyvtár beszerzési kerete és a gyűjtőköre befolyásolja. Továbbá nagyon fontos szerepet kap a hozzáértés, mert csak ezzel lehet a különféle szempontok, érdekek egyensúlyát biztosítani.

A zalaszentgróti könyvtár fő célkitűzése, hogy időálló alapgyűjteményt hozzon létre, ugyanakkor ki kell elégíteni a pillanatnyi szükségleteket, de a gyakran keresett művek megszerzése mellett előre kell dolgoznia a jövő számára is. Az állománygyarapítás folyamatában kiemelten kezelik és érvényesítik azt az alapvető tételt ami kimondja, hogy az állomány értékét a benne levő társadalmilag szükséges szellemi hatóerők adják meg.

A könyvtár gyűjtőköre szerint 1972-ig általános gyűjtőkörű közművelődési könyvtár volt, 1972-től a Művelődési Közlöny június 5-i számában megjelent irányelvek alapján a zalaszentgróti Járási Könyv-

tár a „B” típusú kategóriába került.

A könyvtár módszertani alközpont, ezért könyvtári szakirodalmat, kézikönyvtári anyagot, bibliográfiákat, esetenként közép és felsőfokú szakkönyveket szerez be.

A járási székhelyen általános iskola, középiskola, ipari iskola és esti egyetem működnek. Termelési profilját tekintve mezőgazdasági jellegű. A könyvtár gyűjtőköri jellegét a fentiek módosítják és az általános alapelvek mellett a fentiekhez igazodik.

A könyvtár gyűjtési területe:

- könyv
- időszaki kiadvény
- helyismereti anyag
- hanglemez
- dia

A könyvtár beindításakor a megyei könyvtár 2004 db. könyvet adott az újonnan alakult járási könyvtárnak. Ennek összetételét mutatja az 1. sz. táblázat. 1955-ben a könyvtár alapításának évében 11.004 Ft állt a könyvtár rendelkezésére a fejlesztésének céljára. A beszerzést az Állami Könyvterjesztő Vállalaton keresztül bonyolították le. Ennek előnye, hogy a könyvterjesztő vállalat bekötötte a könyvek jelentős részét és azt kiegészítette további juttatásokkal is: elvégezte a szerelést, a könyvvel együtt elküldte a katalóguscédulákat is. Ez nemcsak mekönnyítette a könyvtáros munkáját, hanem gyorsította is a könyvek forgalomba jutását.

A beszerzett könyvek százalékos megoszlása nagyjából megfelelő volt:

- 30 % ismeretterjesztő,
- 48 % szépirodalmi,
- 22 % ifjúsági.

A beszerzésnél Zalaszentgrót mezőgazdasági jellegét figyelembe véve külön hangsúlyt fordítottak a mezőgazdasági könyvek vásárlására. Bővítették a kézikönyvtári anyagot is: szótárakat, bibliográfiákat szereztek be. A könyvgyűjtő mozgalom során a járási könyvtár 212 kötet könyvet gyűjtött be 1256 Ft értékben, de ebből csak 160 kötet volt használható.

Az első évben a könyvtár 14 féle napilapot és folyóiratot rendelt meg, ezek a következők voltak: Szabad Nép, Zala, Béke és Szabadság, Csillag, Élet és Tudomány, Ifju Technikus, Irodalmi Ujság, A könyv, Ludas Matyi, Művelt Nép, Nők Lapja, Társadalmi Szemle, Új Hang, Magyar Könyvszemle.

I. sz. táblázat. Az állomány összetétele a könyvtár beindulásakor

Marx Engels	Társada- lomtudo- mány	Nyelvtu- domány	Termé- szettu- domány	Orvostu domány	Techni- ka	Mezőgaz- daság	Művészet	Iroda- lom	Földrajz	Általá- nos mű- vek	Szépiro- dalom	Gyermek és ifjúsági	Összes
49	254	13	63	10	39	61	49	34	28	54	965	385	2004

A könyvtár a következő katalógusok kiépítését kezdte meg: betűrendes, szakkatalógus, külön betűrendes a szépirodalomról és külön az ismeretterjesztő művekről, sorozati katalógus. 1956 októberéig a tervezettnél megfelelően történt az állománygyarapítás, ebben kivételt az ifjúsági könyvek képeztek. Ennek oka részben a megjelent művek alacsony száma, részben a könyvtár rendelkezésére álló összeg kicsinsége volt.

Az előző évhez képest új folyóiratokat is jératott a könyvtár: Magyar Mezőgazdaság, Könyvbarát, Népművelés, Kisdobos.

A könyvbeszerzési keret csökkenésével 1957-ben sem tudta a könyvtár kielégíteni az olvasók igényeit teljes mértékben. Az állománygyarapítás vásárlásokon kívüli módjai:

78 kötet ajándék a Művelődésügyi Minisztériumtól

11 kötet ajándék magánszemélyektől

22 kötet átleltározás a megyei könyvtár anyagából.

Az állomány nagysága év végére 3908 kötet lett.

Az 1958-as év beszerzési kerete 12.856 Ft-ra emelkedett. A községi tanács ez évben is 1000 Ft-ot adott a könyvtárnak a könyvállományának növelésére. A pénzösszeg megnövekedését figyelembe véve a könyvtár tervébe tudta venni az ifjúsági olvasók egyre növekvő igényeinek fokozottabb kielégítését. Ennek alapján a költségvetésben biztosított összeg 27 %-át fordították az ifjúsági könyvek beszerzésére.

Az 1958. évi állománygyarapítás eredménye 565 kötet volt, amiből 38 kötetet a községi tanács 1000 Ft-jából vett a könyvtár. A felnőtt olvasók igényeit ebben az évben már ki tudta elégíteni a könyvtár, de a gyermekolvasókét a fejlődés ellenére sem tudta még kellőképpen megoldani. A könyvtár olvasóinak 63 %-a ifjúsági olvasó volt, ennek ellenére a könyvállománynak csak 18,41 %-a volt ifjúsági könyv. Január 1-vel a könyvtár gyűjtőköréhez tartozik a diafilm is. A Művelődésügyi Minisztérium 195 db. diafilmet adott a könyvtárnak térítés nélkül. A növekvő állomány mellett a raktározási problémák nem kerültek megoldásra és ez egyre nehezebb helyzet elé állította a könyvtérat. A fennálló problémák kiküszöbölésére új polcokra volt szükség.

A könyvállomány fejlődésével szinkronban a járási könyvtár minden esztendőben könnyebben elégítette ki a felnőtt olvasóit, ugyanakkor a gyermekolvasók igényeinek kielégítését még 1959-ben sem

73154

tudta teljes mértékben megoldani. Ezért ebben az évben is a fő figyelmet az ifjúsági könyvek beszerzésére fordították. A könyvek beszerzésének tulnyomó többségét továbbra is az Állami Könyvterjesztő Vállalaton keresztül bonyolították le.

Az 1959. évi gyarapodás 622 db volt, ennek eredményeképpen a könyvállomány 5029 db-ra nőtt.

A beszerzett könyvek

- 35 %-a szépirodalmi
- 35 %-a ifjúsági
- 10 %-a ideológiai
- 10 %-a mezőgazdasági
- 10 %-a egyéb.

A közikönyvtár állományában csak a legminimálisabb segédeszközök voltak: Pallas Nagy Lexikon, Bolsaja Szovjetszkaja Enciklopedija, Kézikönyvek szótára, Új Magyar Lexikon.

Ebben az évben kezdte meg a könyvtár a képes kötetkatalógus szerkesztését is a gyermekolvasói részére.

25 féle magyar nyelvű folyóiratot rendeltek meg az 1959-es évre, ebből 3 politikai, 4 szakmai, 5 irodalmi, 2 művészeti, 2 természettudományi, 1 mezőgazdasági, 4 ifjúsági és 4 egyéb. Év végén a kijelölt folyóiratokat beköttetik.

Ebben az évben a raktározási problémát is sikerült megoldani.

A könyvállomány beszerzésére 1960-ban a költségvetésben 14.000 Ft-ot biztosítottak, továbbá ehhez a zalaszentgróti Községi Tanács még 3.500 Ft-tal járult hozzá. A szerzeményezésnél nemcsak az Állami Könyvterjesztő Vállalat jegyzékeit, hanem a folyóiratokban megjelent recenziákat is figyelembe vette a könyvtár. A költségvetésben biztosított összegből az évi gyarapodás 787 kötet volt, ennek összetétele a következő:

- 35 % szépirodalom
- 40 % ifjúsági
- 10 % mezőgazdasági
- 8 % ideológiai
- 7 % egyéb.

December 31-én a könyvállomány 5816 kötet volt, diafilmtára 1.100 tekerccsel állt az ismeretterjesztés szolgálatába. A raktározási problémák ismét megjelentek, újból helyhiánnyal küzdött a könyvtár. A 123 folyóméter polc csak rövid időre tudta megoldani a könyvállomány elhelyezését.

1961-ben az állomány bővítésére a következő összegek álltak a könyv-

tár rendelkezésére: - költségvetésből	15.000 Ft
- költségfejlesztésből	14.724 Ft
- egyéb	<u>8.000 Ft</u>
	37.724 Ft

A fenti összegből megállapítható, hogy ez már elég volt a megjelent új könyvek beszerzésére. A könyvbeszerzési keretet elsősorban az olvasók igényeinek kielégítésére törekedve használta fel a könyvtár. A vásárlás megoszlása a következőképpen alakult:

- 35 % szépirodalom
- 40 % ifjúsági
- 10 % mezőgazdasági
- 8 % ismeretterjesztő
- 7 % egyéb

Az ez évi gyarapodás 709 kötet volt, s ezzel a könyvtár könyvállománya 6.418 kötet lett. A diafilmtekercesek száma 1.326-ra nőtt. A járási könyvtár könyvbeszerzési kerete 1962-ben a következőképpen alakult: a költségvetésben 20.000 Ft-ot biztosítottak az állomány növelésére. A beszerzés továbbra is az Állami Könyvterjesztő Vállalatnál történt. December 31-ig a könyvállomány 7.254 kötetre alakult, ebből az 1962. évi gyarapodás 836 db. volt. A diafilmtár 1.557 tekercsre nőtt.

Az 1963. évi költségvetésben 21.948 Ft-ot terveztek be, ehhez jött még hozzá 7.768 Ft, így összesen 29.716 Ft-ot fordíthattak az állománygyarapításra. Ennek eredményeképpen a könyvállomány közel 2.000 kötettel gyarapodott, és így összesen 8.199 kötetre alakult az össz állomány. Az állománygyarapítás folyamatában továbbra is elsődleges az olvasók igényeinek kielégítése.

1964-ben már a könyvbeszerzési keret 30.664 Ft. A könyvállomány 8.636-ra nőtt, a folyóiratok száma 62. Diafilmtára is tovább gyarapodott, év végére 2.154 tekercset örzött. A törlési jegyzék alapján a könyvtár folyamatosan végrehajtja a törlést, a leltárkönyvben való törlés után az anyagot átadta a MÉH-nek.

1965-ben az állománygyarapításra fordított összeg összesen 29.271 Ft. Ebből a könyvállományt 2.566 kötettel, a diafilm készletet pedig 365 tekercsel gyarapította a könyvtár.

A következő évben 24.354 Ft-ot biztosított a költségvetés. Év végére 12.113 kötet könyv, 68 féle folyóirat és napilap állt az olvasók rendelkezésére. Az 1966-os esztendő a könyvtár munkája szempontjából

ból a következőképpen lehet összegezni: a könyvállomány kielégítő, megfelel a korszerű követelményeknek, elősegíti az olvasók szakmai és műveltségi színvonalának emelését. A könyvtárközi kölcsönzés kiterjesztésével minden könyvet, szakirodalmat biztosítani tud a könyvtár az olvasóinak.

Ebben az évben indult be a gyermekkönyvtár. A tárgyi feltételek biztosítása után gondosan össze lett válogatva a könyvállománya és kézikönyvtári anyaga, amelynek állománya 2.200~~0~~ kötet volt. A diafilmtár átkerült a gyermekkönyvtárba, melynek állománya ebben az évben 2.921-re nőtt. A gyermekkönyvtár különvélése nagyon sokat enyhített a járási könyvtár raktározási, elhelyezési problémáin. 1966-ban jelentkezett először a lemezisém, melynek kielégítésére állította fel a könyvtár szeptember folyamán a lemeztérát. A hanglemezgyűjtést elég korán kezdték, hiszen országosan 1970-ben kezdett indulni a gyűjtés.

A könyvállományt az 1967-es évben is tervezetűen és az igényeknek megfelelően gyarapította a könyvtár. Az állami költségvetésen kívül igyekeztek társadalmi erőforrásokból is gyarapítani az állományt. A folyóiratállományát is tovább bővítette a könyvtár, év végén a kijelölt időszak kiadványokat bekötötte.

A könyvállomány megoszlásában az ismeretterjesztő könyvek aránya megfelelő, tartalmazza az új ismeretanyagot, kielégíti az olvasók igényeit.

A könyvtár fejlesztése érdekében a már meglévő raktári katalóguson kívül betűrendes és címszókatálógus szerkesztését is elkezdte a könyvtár feldolgozója.

Az ifjúsági könyvtárban a nagy forgási sebesség miatt gyorsabban rongálódtak a könyvek és az állomány pótlása is nagyobb szükséggel jelentkezett. A könyvtárba ifjúsági folyóiratok is jártak: Pajtás, Dörmögő Dömötör, Ifjúsági Magazin, Zalai Hírlap. Az ifjúsági könyvtár játékaiknak a megvásárlására és a mesesarok berendezésére a MESZÖV 2.000 Ft összeggel járult hozzá.

1968-ban a könyvállomány megoszlása kedvezően alakult. A könyvtár állománya tartalmazza a korszerű ismeretanyagot, a törzsanyagot és a legfontosabb kézikönyvtári anyagot.

Az állományhoz tartozik az ekkor már 3.000 tekercs diafilm és a 110 db. hanglemez. A járási könyvtár bekötve őrzi 1955-től a napilapokat és a fontosabb szakfolyóiratokat.

1968 év végére elkészült a betűrendes katalógus kiépítése, a címszó-katalógus kiépítésével az „M” betűig jutott el a feldolgozó könyvtáros.

Az ifjúsági könyvtár a meglévő folyóiratokat kiegészítette, megrendelte a Füles-t és az Ezeremestert.

A könyvtár további gyarapítására 37.591 Ft-ot fordított 1969-ben. A költségvetésben biztosított összegen felül 5.000 Ft-ot a KÖFA-tól kapott. A könyvellomány 13.548 kötetre nőtt. Az év folyamán 75 féle folyóirat állt az olvasók rendelkezésére.

1970-ben a költségvetésből 49.089 Ft-ot, egyéb forrásból pedig 5.290 Ft-ot tudtak az állomány gyarapítására fordítani. Ezen kívül még a Járási Tanács 20.000 Ft-ot adott. A Művelődésügyi Minisztériumtól hanglezem állomány bővítésére 12.500 Ft-ot kapott a könyvtár. A fenti összegek eredményeképpen a járási könyvtár állománya 5.972 kötettel, az ifjúsági könyvtár állománya pedig 313 kötettel bővült.

Mivel Zalaszentarót és a hozzá tartozó igazgatási terület nagy kiterjedésű, így az olvasni akaró emberek egy részének kilométereket kellett gyalogolni, hogy eljussanak a járási könyvtárba. Ennek kiküszöbölésére az eddigi 3 fiókkönyvtár mellé újabb 3 fiókkönyvtárat hoztak létre.

A költségvetés az 1971-es évre 37.663 Ft-ot biztosított, egyéb forrásokból 22.779 Ft-ot, ebből a Művelődésügyi Minisztérium 20.000 Ft-ot ajándékozott a könyvtárnak, így összesen 60.442 Ft-ot tudott a könyvtár állománygyarapításra fordítani. Ebből az összegből 5.000 Ft-ot a hanglezemállomány bővítésére használtak fel.

A zalaszentaróti Nagyközségi Közös Tanács 67.168 Ft-ot juttatott, egyéb forrásokból pedig 12.508 Ft-ot tudott a könyvtár 1972-ben fordítani könyvbeszerzésre. A beszerzés folyamán külön figyelmet fordítottak a törzsállomány és a kézikönyvtári anyag fejlesztésére. A járási könyvtár könyvállományából a nagy forgási sebesség miatt rengeteg könyv elrongálódott, ezeket a példányokat kiszűrték és a vásárlás folyamán nagyobb példányszámban szerezték be.

A hanglezemállományt az igények bővülésének megfelelően gyarapították, az év folyamán már 376 db. hanglezem állt az érdeklődők rendelkezésére.

Az év végére kiépítették a könyvtár betűrendes-, szak-, és címszó-, valamint raktári katalógusát és az ifjúsági könyvtár katalógusát is.

78.190 Ft-ot tudott fordítani a könyvtár állománygyarapításra 1973-ban. Ebből 2.263 kötet könyvet szerzett be a könyvtár és a hanglezet állományát 410-re növelte. Az állomány összetétele a következőképpen alakult:

- 43.5 % szépirodalom
- 18.2 % társadalomtudomány
- 2.6 % természettudomány
- 18.2 % ifjúsági
- 2.5 % mezőgazdasági
- 21.3 % egyéb

A következő évben 17.197 Ft-tal többet tudott fordítani a könyvek vásárlására, melynek eredményeképpen 26.262 kötetre nőtt az állomány. A gyarapításnál az olvasók igényeinek megfelelően továbbra is nagy gondot fordítottak az egyes állományrészek helyes arányaira. Munkájuk elismeréseképpen a zalaszentgróti Járési Hivatal Művelődési Osztályától egy zongorát kapott a könyvtár.

A könyvtár 20 éves fennállása évében 28.636 kötet volt. A könyvbekerzési keret 91.808 Ft-ra nőtt. A beszerzés az Új Könyvek ajánlái alapján történik. Antikváriumai vásárlások segítségével pótolják a gyűjteményből hiányzó műveket. A zeneműtár gyarapítását is rendszeresen végzik. A gyors információszerzést, tájékozódást segíti elő a könyvtárnak járó 125 féle folyóirat, napilap.

A már említett 1972. június 5-i Művelődésügyi Közlönyben megjelent szakmai irányelv értelmében a zalaszentgróti Járési Könyvtárat a középfoku ellátást nyújtó „B” típusú kategóriába rangsorolták. Az állománygyarapítási munkát a könyvtár típusának megfelelően végzi, vagyis gyűjti az Új Könyvek által referált irodalom tartalmi egészét, a magyar nyelven megjelent kézikönyveket és általános segédkönyveket, vélogatással gyűjti a magyar hirtap és folyóirattermést, gyűjti a hanglezeteket, valamint a gyűjtőköri leírása megfogalmazza a helyi speciális igényeket, befolyásolja egyes művek példényszámát.

Fontos szerepet kap az állománygyarapítás során a helyi közösségek, társaságok irodalmi igényeinek figyelembevétele. A könyvtár gyűjtőköri leírása figyelembe veszi a helyi kisüzemek profilját, termelési összetétét, szakkönyvszükségletét. A rendelőlapon szereplő művek vásárlásában, példényszámainak megállapításában a hasonló művek, a szerző egyéb könyveinek forgalmi mutatói mellett elsősorban a mű értékét, a műnek az olvasói folyamatban játszott, feltételezett szerepét veszi figyelembe a könyvtár.

A könyvtár az állománygyarapításánál szem előtt tartja, hogy az értékes, tartalmilag fontos műveket lehetőleg mindig ajánlani tudja, és az olvasó a könyvtárat abban a biztos tudatban keresse fel, hogy például Gorkij könyvét mindig bent találja a könyvtárban.

e./ Olvasószolgálat

Az olvasószolgálatot a következőképpen határozhatjuk meg: „Az olvasószolgálat a könyvtári munkának az az ága, melyen keresztül a könyvtár társadalmi célját, az olvasók nevelését és tájékoztatását valósítja meg. Munkái a társadalmi szükségletek, illetve igények felkutatása, felkeltése, a használók segítése, felvilágosítása és a szükséges irodalomnak, illetve adatoknak a kézbe adása. A mi társadalmunkban mindez a szocialista társadalom céljainak, érdekeinek megfelelően, céltudatosan, szervezeten történik.”⁷ Mindazon a feladatok, amelyeket a szocialista társadalom a könyvtárral szemben támaszt az olvasószolgálaton keresztül érvényesítenek. A könyvtárban végzett egyéb munkafolyamatok, a gyarapítási, feldolgozási, bibliográfiai munka azért is fontos, mert megteremtik az olvasókkal való foglalkozás, a könyvtár nevelő munkájának a feltételeit. Az olvasószolgálat célja a dolgozó tömegek szocialista nevelése, ezért a könyvtári munka különösen fontos területének kell tekinteni.

A járási könyvtár a nyitvatartási idejének megállapításánál figyelembe vette az olvasók rétegződését, elfoglaltságát, munkaidejét.

A könyvtárba való beiratkozás úgy történik, hogy a jelentkezés sorrendjében naplóba írják be az olvasókat, ahol mindenki számot, úgynevezett törzsszámot kap. Ez a napló az olvasók nyilvántartása mellett statisztikai célokat is szolgál, feltünteti az olvasó nemét, életkorát és a foglalkozását.

A napló mellett minden olvasónak van úgynevezett személyi, vagy törzslapja. Ezen a törzsszámon kívül a legfontosabb adatokat is feltüntetik, így: név, születési év, lakás, foglalkozás, munkahely, személyi igazolvány száma. Ehhez járul a betűsoros nyilvántartó kárton, melyen a törzsszám, név és lakcím kap helyet és a név betűrendjében van rendezve.

Az olvasó igazolás céljából olvasójegyet kap, mely az olvasó számát, nevét, foglalkozását és lakhelyét tartalmazza. Az olvasójegyen a kölcsönzés lejártának időpontja, a kivitt könyvek száma, valamint a visszahozás igazolása kap helyet.

A kölcsönzés úgy történik, hogy a kölcsönzött könyvet kártyáin az olvasó aláírásával igazolja a kölcsönzés tényét, a kártyákat a törzslapban helyezik el, mely összehajjtással tasaknak van kiképezve. A könyvtár a szincsinos kölcsönzési módszert alkalmazza, melynek lényege a hetenkénti színváltás, valamint az, hogy a megfelelő szincsik jelzik a kölcsönzés lejártát. A napi kölcsönzés végén a kártyák összeszámolásával készül a napi statisztika.

A kölcsönzési munkában a pontos adminisztráción túl igen nagy szerepe van az olvasók megismerésének, az olvasókkal való hozzáértő, figyelmes, türelmes foglalkozásnak. A munkát úgy szervezik meg, hogy minél több idő jusson az olvasókkal való közvetlen beszélgetésre. Mindig az egyes olvasó egyéni tulajdonságaitól függ, hogy mennyire lehet elmenni az olvasó irányításában, nevelésében.

A járási könyvtár olvasóinak megoszlását életkor és foglalkozás szerint a mellékelt 3. sz. táblázat mutatja, amely egyben az olvasók létszámának növekedését is tükrözi.

A könyvtár használat mértéke:

1958-ban a lakosság 20 %-a könyvtár tag

1964-ben a lakosság 22.64 %-a tagja a könyvtárnak

1972-ben a lakosság 26.8 %-a tagja a könyvtárnak.

A középtávu tervek olvasólétszámra vonatkozó céljait sikerült tehát elérni a könyvtárnak, sőt túlteljesíteni is.

	1962	1972
Egy lakásra jutó könyv	2.1	3.7
Egy olvasóra jutó könyv	5.66	15.02
Egy olvasóra jutó kölcsönzött kötet	20.3	49.5

Mint a fenti szám adatok is bizonyítják a fejlődést, úgy az egy lakosra jutó könyv, vagy mint az egy olvasóra jutó könyv, valamint az egy olvasóra jutó kölcsönzött kötet tekintetében. A fejlődés tehát egyenes vonalú, jó ütemű.

A járási könyvtár dolgozói komoly figyelmet fordítanak arra, hogy az olvasó elégedetten hagyja el a könyvtárat. A megismerésükhöz, a jó kapcsolat kiépítéséhez a legcélravezetőbb módszer a személyes beszélgetés. Már a beiratkozáskor igyekeznek minden olvasóval el-

beszélgetni, megismertetni a könyvtár szolgáltatásait. A beszélgetés során a könyvtár dolgozói megismerik az olvasó érdeklődési körét, ismertetik a könyvtár kölcsönzési módjait, a nyitvatartás rendjét, valamint a katalógusok használatát.

Hogy a könyvtár dolgozóinak munkája nem hiábavaló, azt mutatja az olvasók növekvő száma, valamint a kölcsönzött kötetek, illetve a kölcsönzési forgalom növekedése. Ezt a fejlődést mutatja a 4 sz. táblázat.

Nagyon közkedvelt módszer az olvasók előtt az, hogy amennyiben az általuk kért könyv nincsen bent, úgy a könyvtár előjegyzésbe veszi, a kért mű beérkezése után írásban értesíti az olvasót. Előjegyzési listára általában azok a művek kerülnek, amelynek tv változatát bemutatják és ilyenkor megnő az illető mű iránti érdeklődés. A lektőrök is nagy előjegyzéssel szerepelnek pl. Berkesi, Szilvási, Dallos.

Amennyiben az olvasók olyan könyveket kérnek, amelyekkel a könyvtár nem rendelkezik, ezeket feljegyzik és az állománygyarapítás folyamatában fel tudják használni mint az olvasók részéről jelentkező igényt. Az olvasók érdekeit szolgálja a könyvtárközi kölcsönzés is. Ebben az esetben a keresett művet más könyvtárból, elsősorban a Zala megyei Könyvtárból hozzátják meg. A könyvtárközi kölcsönzés útján beszerzett művek legnagyobb részben szakkönyvek. A könyvtár forgalmát naponta összegezik, két alapvető adatot emelve ki, az olvasók és a kölcsönzött kötetek számait. A napi statisztika bejegyzésére a munkanapló szolgál, amely számokban mutatja a végzett munkát, a látogatók számát, a kölcsönzési forgalmat.

A járási könyvtárnak nincs tájékoztató státusza, ezért csak az olvasószolgálaton belüli tájékoztatásról beszélhetünk. A könyvtár használatára vonatkozó tudnivalókról a kölcsönző könyvtáros informálja az olvasókat, ugyancsak ő végzi az adatszolgáltatást, a bibliográfiai tájékoztatást.

A kézikönyvtár egyben a tájékoztató segédkönyvtár funkcióját is hivatott betölteni. A magyar nyelven megjelent kézikönyvek és általános segédkönyvek gazdag készletével áll az olvasók szolgálatában.

A járási könyvtár megalakulása óta hatékony propaganda tevékenységet fejt ki.

IV. táblázat. A Járási Könyvtár kölcsönzési tevékenysége 5 éves periodusonként.

Év	Ideológia	Műszaki	Mezőgaz- dasági	Egyéb is- meretter- jesztő	Szépiro- dalom	Ifjusá- gi	Összes
1955	178	-	-	795	4.477	4.041	9.491
1960	629	534	329	1.042	10.347	9.305	22.186
	Mintavételi hónapban /április, augusztus, december/						
	Társada- lontudo- mány	Természet- tudomány					
1965	15	36	47	201	112	1.701	2.493
1970	203	262	250	160	1.017	6.429	626
1975	263	243	273	388	633	5.744	935
							8.479

A könyvtár helyiségében állandó jellegű, folyamatosan cserélt anyagu kiállítás van a legfrisebb könyvekből.

Nemzeti ünnepeinket, nagy évfordulókat a könyvtár könyvkiállítással ünnepli meg. Aktuális események könyvanyagából is kiállítást készít a könyvtár.

A könyvtár propaganda munkáját a tömegszervezetekkel és művelődésiügyi intézményekkel az egységes népművelési terv alapján végzi. Irodalmi rendezvényeket, író-olvasó találkozókat szervez. A rendezvények célja elsősorban az irodalom és a könyvtár propagálása. 1960 és 1970 között évente általában 5 - 6 író-olvasó találkozót rendezett a könyvtár. A járási könyvtár vendégei voltak többek között: Baranyi Ferenc, Bede Anna, Berkesi András, Csanády János, Fehér Klára, Galabárdi Zoltán, Garai Gábor, Gonda Irén, Jankovics Ferenc, Karsai Elek, Kónya Lajos, Molnár Gábor, Salamon Pál, Santa Ferenc, Simon István, Solymár József, Szalai Lenke, Szilvási Lajos Urbán László. 1970-ben a könyvtár „Vendégkönyv-”et nyitott, első beírója Garai Gábor volt 1970 december 4-én.

A találkozót széleskörű szervező munka előzi meg, amelynek során a meghívókön kívül az író életét, munkásságát ismertető bibliográfiákat küldenek szét. A könyvtár e tevékenysége mellett évenként tervének megfelelően több alkalommal nagyszabású irodalmi estet rendez, melynek szereplői neves előadóművészek. Az irodalmi témájú rendezvények mellett évenként 2 - 3 alkalommal tájékoztató jellegű előadásokat is szervez a könyvtár. A rendezvényekhez minden esetben időszerű könyvkiállítás kapcsolódik. A rendezvények látogatottsága igen jó hatással van a könyvtár népszerűsítésére, melynek látható eredménye az olvasók számának erőteljes gyarapodása.

A Művelődési Házzal közösen szervezett Nők Klubjának rendezvényeit a könyvtárban tartják, ahol a könyvtár mint szintér könyvállományaival, folyóirataival, zenei állományával segíti a foglalkozások színesebbé tételét. Irodalmi esteket, ismeretterjesztő előadásokat rendeznek a klub tagjainak. A rendezvények előtt vagy után közös hanglemez-hallgatáson vesznek részt.

1970-ben a Zenei Klubot a Művelődési Házzal közösen hozták létre. Kezdetben a helyi zenetanárok voltak az előadók. 1973 óta fővárosi művészek tartják a zenei előadásokat.

Katsányi Sándor - Könyves Tóth Lilla: Fölfedezem a könyvtárat c. kézikönyve alapján könyvtárhasználati tanfolyamot szervezett a könyvtár 1974-ben. A tanfolyam hallgatói a Béri Balogh Ádám Gimnázium kollégiumának a tanulói. A tanfolyam célja: eligazodni a könyvtárban, közelebb kerülni az önművelés műhelyéhez, önállóan kiegészíteni az iskolában tanultakat.

Mint a dolgozatomban is látható, a könyvtár hatalmas fejlődésen ment keresztül a kezdeti alapjai kialakulásától napjainkig. Ez a fejlődés a felszabadulás után vált folyamatossá, felfelé ívelővé, és kapott olyan tartalmat, amelyet csak a szocialista társadalom tud biztosítani, azt, hogy a közművelődés eszköze a könyvtár is az egész népé lett, az egész nép művelődésének a szolgálatába áll.

A könyvtárak vezetői megértették és tudják, hogy a mi társadalmunk, a szocialista társadalom ereje a széles néptömegek tudatosságában rejlik. A tömegek tudatossága pedig az irányított, illetve önművelődésen alapszik.

A könyvtárnak a feladata a jövőben a minőségi és mennyiségi fejlődésen kívül az, hogy az olvasók tudatosságát, képességét, akaratát és tudásuk kifejlesztését a sajátos eszközeivel az egyéni önművelődési céljuk elérése mellett a fejlett szocialista társadalom építésére fordítsák.

Irodalom

1. Zalavármegyei Hivatalos Lap
1923. 50. sz.
2. Tanulmányok Zala megyéről 1945-1970
[Irták] Béli József, Kéner Jolán [stb.]
Zalaegerszeg, 1970. 301, [3] l.
3. Zalavármegyei Hivatalos Lap
1928. 7. sz.
4. SZÉKELYHIDI Vilmos
Zalaszentgrót nagyközség közoktatásának és népművelés-
ügyének fejlődése a felszabadulás után. 1975. 35 l. 30 cm.
5. SZÉKELYHIDI Vilmos
Zalaszentgrót nagyközség közoktatásának és népművelés-
ügyének fejlődése a felszabadulás után. 1975. 35 l. 30 cm.
6. (SALLAI István - SEBESTYÉN Géza)
Könyvtártan. 1. r. A gyűjtemény szervezése.
Bp. 1973, Tankönyvkiadó. 327, [1] l. 24 cm.
7. (SALLAI István - SEBESTYÉN Géza)
Könyvtártan. 2. r. A könyvtár használata.
Bp. 1971, Tankönyvkiadó. 275, [1] l. 24 cm.

73154